

Oulu2026
Euroopan kulttuuri-
pääkaupunki

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 2025-2028

Sampolan päiväkot i ja Avoin päiväkot i LASTU

OULU

Johdan to

Yhdenvertaisuuslain mukaan yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä sekä edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä parantaa naisten asemaa. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Tässä toiminnallisessa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa kuvataan Sampolan päiväkodin ja Avoin päiväkotin LASTUn tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisen nykytilaa sekä asetetaan kehittämiskohteita sekä niille toimenpiteitä lukuvuosille 2025-2028.

Nykyt ilan kartoitus 2025-2026

– kartoitukseen käytetyt kysymykset

Lapsille

1. Pääsetkö yleensä mukaan leikkiin? Miten aikuiset auttavat?
2. Ymmärtävätkö kaverit sinua leikeissä? Miten aikuiset auttavat?
3. Mitä haluaisit kertoa omasta perheestäsi? Minkälaisia erilaisia perheitä tiedät?

Henkilöstölle

1. Millaisia opittuja malleja meillä on sukupuolesta ja moninaisuudesta?
2. Miten toimimme tiimissä, jos havaitsemme arjessa sukupuolittavia käytäntöjä?
3. Millaisia käsityksiä meillä on ryhmämme erilaisista perhemuodoista ja kulttuuritaustoista?
4. Miten huomioimme perheiden moninaisuuden viestinnässä, juhlapäivissä ja materiaaleissa?

Huoltajille

Anonyymi Google Forms-kysely maaliskuussa 2026. Huoltajat arvioivat, kuinka tärkeäksi kokevat kyseiset teemat asteikolla 1-5: 1. Syrjintään puuttuminen 2. Antirasismi 3. Erilaisten perheiden ja lasten huomioiminen 4. Sensitiivinen kielenkäyttö ja vuorovaikutus 5. Ihmisen ja luonnon vuorovaikutus. Lopussa mahdollisuus avoimiin kommentteihin.

Nykytilan kartointus 2025-2026 – keskeiset löydökset

Lapset

Lapsia haastateltiin ja havainnoitiin henkilökunnan toimesta ikätason mukaisesti keväällä 2026.

Lapset kokevat pääosin pääsevänsä mukaan leikkeihin ja tietävät voivansa pyytää aikuisen apua. Aikuiset auttavat leikkeihin pääsemisessä ja ristiriitojen ratkaisemisessa. Lapset kokevat tulevaisuutensa ymmärrettäväksi; eri kieliä puhuvien lasten ymmärtämistä tuetaan elein, näyttämällä ja kuvien avulla. Lapset tunnistavat perheiden moninaisuuden ja suhtautuvat erilaisiin perhemuotoihin myönteisesti.

Huoltajat

Huoltajille tehdyssä kyselyssä vastaajia oli yhteensä 31. Osa-alue, jota huoltajat pitivät tärkeimpänä oli *kieli ja vuorovaikutus*.

Koonti avoimista vastauksista (yhteensä 5 kpl):

- Yksi on kokenut syrjintää ei-näkyvien ominaisuuksien perusteella, toivoi arvojen ja asenteiden tarkastelua.
- Kahdessa vastauksessa nostettiin esille vuorovaikutus, erityisesti sukupuolittunut puhe.
- Yksi koki, että moninaisuuden huomioimisessa on vielä tekemistä erityisesti toiminnassa ja tapahtumissa.
- Kyselylomake sai kiitosta.

Nykyti lan kartoitus 2025-2026

– keskeiset löydökset sivu 2

Henkilöstö

Henkilökunta kävi keskustelua tiimeittäin tukikysymyksien avulla keväällä 2026. He arvioivat oman tiiminsä näkökulmasta toimintaa sekä heille tärkeitä arvoja, joihin haluavat panostaa työssä.

- Kaikki lapset kohdataan yksilöinä, ja heille tarjotaan yhdenvertaiset mahdollisuudet toimia, leikkiä ja ilmaista itseään.
- Lapsia ja perheitä puhutellaan heidän toiveidensa mukaisesti.
- Arjen toimintaa ohjaa sukupuolisensitiivisyys siten, ettei leikkejä, tunteita tai toimintaa sukupuoliteta, ja tarvittaessa sukupuolittuneeseen puheeseen puututaan.
- Erilaiset perhemuodot sekä kieli- ja kulttuuritaustat kohdataan avoimesti, arvostavasti ja tasa-arvoisesti, ja moninaisuus näkyy arjessa esimerkiksi ruokailutavoissa, erikoisruokavalioissa, juhlapyhissä ja pukeutumisessa.
- Lasten oman kielen käyttöä tuetaan. Viestinnässä käytetään inklusiivista ja neutraalia kieltä ja tarvittaessa tiedotetaan myös englanniksi.
- Juhlapäiviä vietetään ilman uskonnollista näkökulmaa, ja perheiden omat juhlat ja tarpeet huomioidaan keskustellen. Lisäksi materiaaleissa, leluissa ja kuvituksissa tehdään näkyväksi moninaisuus sekä eri kulttuurit.

Yksikön kehittämisen kohteet

Nykytilan kartoituksen perusteella valittiin lukuvuosien 2026-2028 toiminnan kehittämisen kohteeksi kieli ja vuorovaikutus. Osa-alue koettiin myös huoltajien kyselyn perusteella tärkeimmäksi kehittämisen kohteeksi.

”Kielen avulla lapsi hahmottaa käsitystä itsestään ja muista, joten varhaiskasvatuksen ammattilaisen on hyvä olla tarkkana sen suhteen, mitä sanoja käyttää puhuessaan itsestään, lapsista, ympäristöstä ja ilmiöistä.” (Lähde: [Kieli ja vuorovaikutus – Tasa-arvoinen varhaiskasvatus](#))

Kiinnitämme toiminnassamme yhä enemmän huomiota siihen, millaisia normeja sukupuoleen, etnisyyteen ja ihonväriin, luokkaan, vammaisuuteen ja toimintakykyyn liittyy ja miten niihin liittyvät stereotyyppit ja oletukset vaikuttavat tapaamme toimia vuorovaikutuksessa lasten, perheiden ja työyhteisön välillä.

Aikataulu ja arviointi 2026-2028

Kehitettävä teema:

Yhdenvertainen ja syrjimätön kieli sekä non-verbaalinen vuorovaikutus

Tavoite

Henkilöstöllä on yhtenäinen tapa olla vuorovaikutuksessa sensitiivisesti, jokaisen yksilölliset lähtökohdat huomioiden.

Kehittämissuhteiden piteet

2026-2027: yhteinen koulutus henkilöstölle sukupuolisensitiivisestä vuorovaikutuksesta. Keskitytään sanavalintoihin ja non-verbaaliseen vuorovaikutukseen.

2027-2028: kartoitetaan keuhut yhdenvertaisuuden näkökulmasta: henkilöstö havainnoi, miten antavat lapsille keuhuja ja mistä asioista.

Aikataulu, vastuhenkilö, millöin arvioidaan?

Väliarviointi toteutetaan jokaisen toimintakauden päätteeksi. Sitä johtaa päiväkodin johtotiimi ja yksikön moninaisuusvastaava.

Koko kauden arviointi toteutetaan koko henkilöstön kesken seuraavan suunnitelman laatimisprosessin alussa keväällä 2028.

Arvioinnin tulokset

Sukupuolisensitiivisyys ja yhdenvertaisuus ystävyyssuhteissa ja leikkiorukoissa

Yhdenvertaisten osallistumisen mahdollisuuksien arviointi ja kehittäminen kuuluu jokaisen tiimin säännöllisiin toimintatapoihin.

2026-2027: koko henkilöstö osallistuu Oulun yliopiston RESPECT-tutkimushankkeeseen, jossa tarkastellaan yhdenvertaisuuden mikropolitiikkaa päiväkodissa.

2027-2028: järjestetään kaikkien lasten kanssa ”kaverikampanja”, jonka aikana pohditaan leikkiorukoiden yhdenvertaisuutta ja haastetaan lapsia kokeilemaan uusia leikkejä eri kavereiden kanssa.

Väliarviointi toteutetaan jokaisen toimintakauden päätteeksi. Sitä johtaa päiväkodin johtotiimi ja yksikön moninaisuusvastaava.

Koko kauden arviointi toteutetaan koko henkilöstön kesken seuraavan suunnitelman laatimisprosessin alussa keväällä 2028.